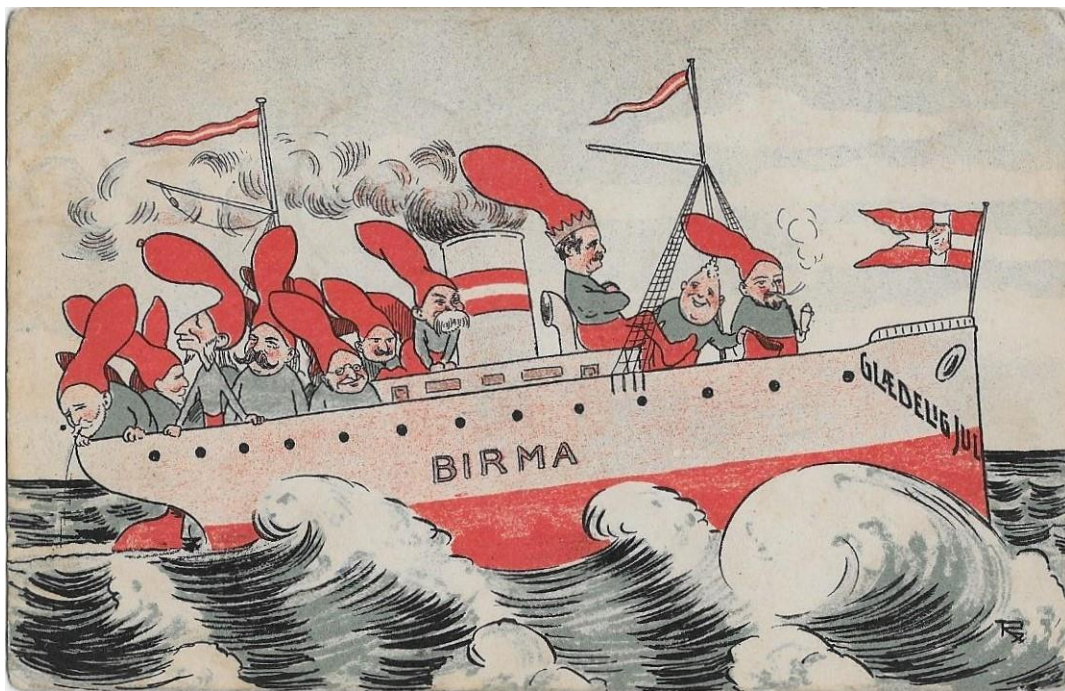

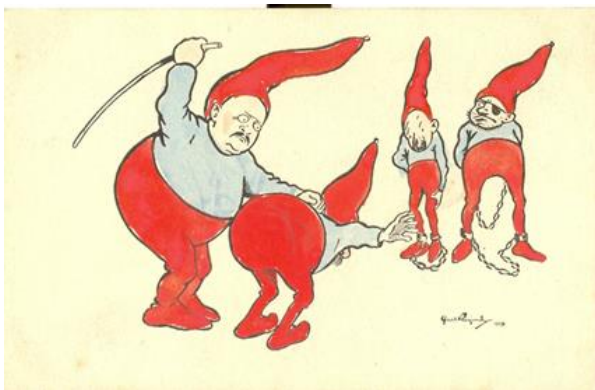
Politiske nisser

Henning Bech Johansen

Vi kender nok alle sammen Røginds julekort med politikere som nisser. Benno Blæsild har i sin bog *Fra Nytårsvers til Nissekort* vist nogle af dem, og Steffen Riis har skrevet om dem i *Dansk Filatelistisk Tidsskrift* 2013,6 og 2015,3. Her skal først nævnes skibet Birma, som af ØK blev udlånt til Marinen for Kong Frederik VIII's besøg i Island i 1907. Med kronet nissehue sidder kongen på broen, mens politikerne fylder resten af skibet. Ved siden af kongen ses, som den eneste uden nissehue på hovedet, I. C. Christensen, der i ærbødighed har taget den af og hilser på kongen.

Kendte er også de to kort med kommentarer til Albertis pryglelov og ministerens modstand mod filmen "Løvejagten", som blev optaget på den lille ø Elleore i Roskilde Fjord.

Den på billedet med kongen nævnte I. C. Christensen har også fået sit helt eget nissebillede, som også er vist i Blæsilds bog. IC som han ofte blev kaldt, var skolelærer og degn i Hee i Vestjylland, og som

en sådan bør man jo være venlig og ærlig. Sådan ser han også ud på kortet; men han blev også betragtet som snu, hvorfor man ofte ser ham med en ræv bag øret. På kortet er det ikke kun bag øret, man ser ræven. Den sidder lige ved siden af ham, og til trods for det vennsæle ansigt, det søde smil og de foldede hænder skal man passe på en mand, der kommer sammen med en ræv med et skulende blik.

Regeringen Stauning 1924-1926

I 1924 fik Danmark den første socialdemokratiske regering med Stauning som statsminister. I regeringen var også den første kvindelige minister, Nina Bang, der blev undervisningsminister. Den kendte socialdemokrat Frederik Borgbjerg var også med som socialminister. Regeringen fik en relativ kort levetid til 1926; men i 1929 blev Stauning igen statsminister.

Der findes nogle postkort med 1924-regeringen som nisser. Jeg har forsøgt at finde ud af, hvem tegneren er; men det er ikke lykkedes. På et af dem ses initialerne JA; men en søgning har ikke givet noget navn; men dog et par kort, som jeg ikke kendte i forvejen. Der er 10 kort i serien, som har nummeret 6000, og kortene er så mærket med tallene 1-10. Tegneren er ikke nogen stor kunstner; men man kan dog uden besvær genkende Stauning og Borgbjerg pga. skægget, og Nina Bang, som er den eneste kvinde.

Se næste side.

Øverst fv: J. Friis-Skotte (S), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister), C. N. Hauge (S) Indenrigsminister, Nina Bang (S) Undervisningsminister, Peter Dahl (S) Kirkeminister.

I midten fv: Frederik Borgbjerg (S) Socialminister, Th. Stauning (S) Statsminister, Carl Moltke (u.p.) Udenrigsminister.

Nederst fv: Kristen Bording (S) Landbrugsminister, K. K. Steincke (S) Justitsminister, L. Rasmussen (S) Forsvarsminister, C. V. Bramsnæs (S) Finansminister.

Kilde: <https://www.stm.dk/regeringen/regeringer-siden-1848/regeringen-stauning-i/>

Kort 1 (6000/2)

Da Det Kongelige Teater i 1924 skulle fejre den nye bygnings 25-årsdag med et skuespil i kongens nærværelse, rejste en række konservative studenter sig og afsang kongesangen "Kong Christian stod ved højen mast". Størstedelen af publikum rejste sig også, men ikke statsminister Stauning. Nina Bang blev også som god republikaner siddende, mens socialminister Frederik Borgbjerg ville rejse sig. Resolut fik Nina Bang ham hurtigt trukket ned på stolen ved at gribe fat i ham. Her er det imidlertid ikke kongesangen; men Glade Jul der spilles, og om nissebørnene skal symbolisere studenter er ikke godt at vide. Til venstre for Borgbjerg ses en forskrækket Stauning og den sidste person ligner mest justitsminister K. K. Steincke.

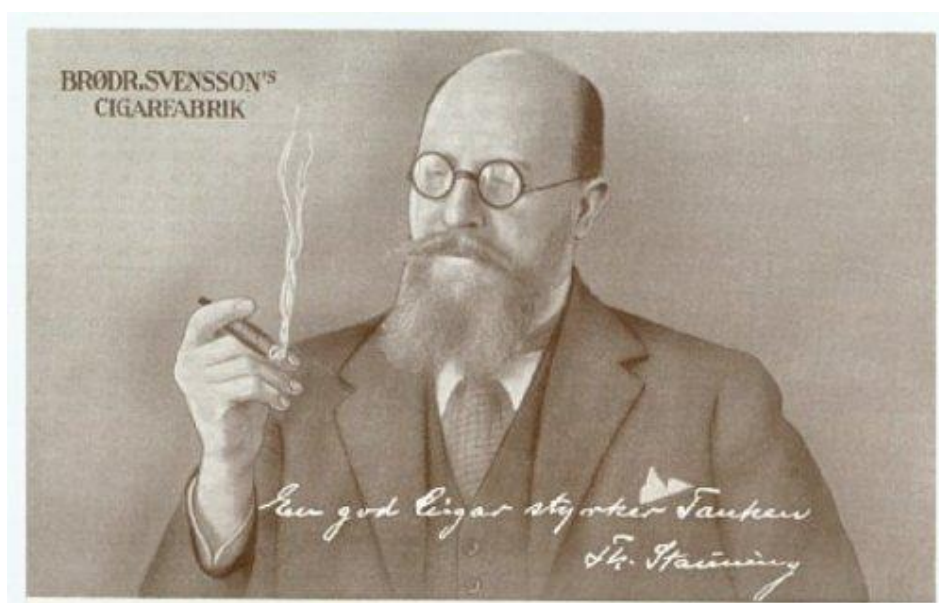
Kilde: <https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/historiens-aktoerer/nina-bang-historiens-aktoerer-nr-15>

Kort 2 (6000/8)

Nu er det jo julekort, og julen har mange glæder og traditioner. En af dem er, at man må kysse den, som man møder under misteltenen. Her har Nina Bang lokket Borgbjerg hen under misteltenen, hvor hun giver ham et kys. Eller også er det omvendt; men man ser i hvert fald to socialdemokrater, der kysser hinanden. Det ser Stauning, og han bliver så forbavset eller måske forskrækket, så han taber cigaren. Er han en smule jaloux? Stauning var udlært cigarsorterer, og fremstilles ofte med cigar.

Cigarreklame med Stauning fra 1936. Teksten lyder: "En god Cigar styrker Tanken".

[Det Kgl. Biblioteks Billedsamling](#)

Kort 3 (6000/4)

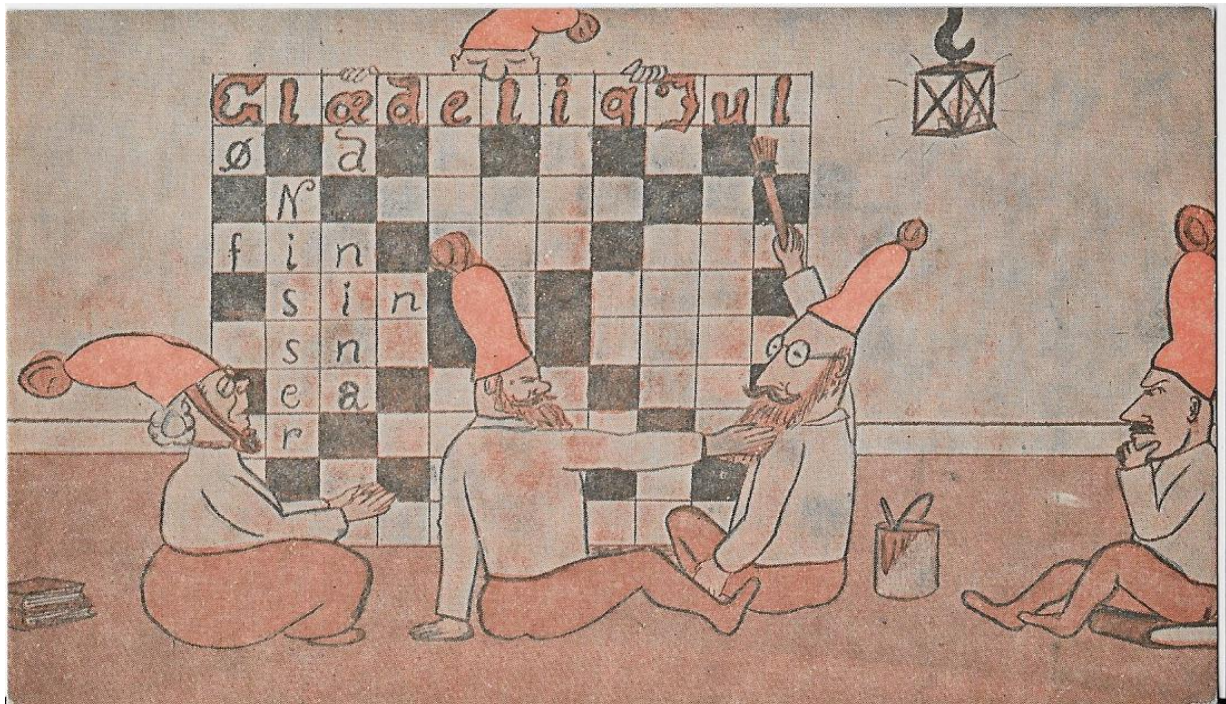
Nina Bang var historiker og forskede i handelshistorie i 1500-tallet, bl.a. Øresundstolden. Her ses hun som læreren, der slår i bordet, så blækket hældes ud over den mindste elev. Det kunne være finansminister Bramsnæs, som på mange fotografier af ministeriet ligner en meget ung mand. Hvem de øvrige er, kan ikke siges; men manden med det store skæg på 1. række ses også på det næste kort.

Kort 4 (6000/7)

Her står manden med det store skæg i døren, og overværer en sneboldkamp mellem på den ene side K. K. Steincke og Frederik Borgbjerg og på den anden Nina Bang og Stauning.

Kort 5 (6000/5)

Her løser nisseerne kryds og tværs. Det ses tydeligt, at Stauning er stolt af at have fundet ud af, at der skal stå GlædeligJul, og Borgbjerg giver ham et kammeratligt og anerkendende klap på skulderen. Læreren tv., Nina Bang, er så stolt, at hun klapper af eleven. Kun K. K. Steincke ser betænkelig ud. Der er noget der ikke passer...

Kort 6 (6000/1)

Så er der fest hos nisserne i skoven. Men er det røvernisser? Bagerst bandlederen Stauning med sin røverhustru. Tv. med klap for øjet harmonikaspiilleren Borgbjerg. Hvem det dansende par er, vides ikke; men han ligner K. K. Steincke. Hvem hornspilleren er, kan jeg ikke finde ud af; men der kan ikke komme meget musik ud af grammofonen, da det ser ud til, at hans nissehue bliver trukket ind i tragten. *Se næste side.*

I Røverklør
Cornelius Petersen paa de vilde Veje

I Sønderjylland var der en selvstyrebevægelse, som var vred, fordi værdien af landbrugsejendomme faldt. Bevægelsens leder, Cornelius Petersen, stod i skarp modsætning til statsminister Thorvald Stauning, som ved et møde i Bov d. 24. august 1926 havde udtalt, at 50.000 arbejdere stod klar til at overtage fallerede landbrug. Efterfølgende kaldte Cornelius Petersen i en artikel statsministeren for en røverhøvding, som man gjorde bedst i at slå ihjel. Denne udtalelse kostede Cornelius Petersen 3 måneders fængsel. Alfred Schmidt tegnede det i Blæksprutten, hvad der meget vel kunne være inspiration til postkortet. På tegningen her er der 11 røvere - det samme antal som der var medlemmer i regeringen. Stauning som røverhøvding, Nina Bang som hans kone, justitsminister K. K. Steincke har pågrebet Cornelius Petersen, Borgbjerg ses med bøsse og fjer i hatten og rød næse. Præsten ligner kirkeminister Peter Dahl, og manden med høtyven ligner forsvarsminister Laurits Rasmussen, og den unge mand med briller kunne være finansminister Bramsnæs. Røveren til venstre ved bålet ligner landbrugsminister Kresten Bording. Man forstår, at Nina Bang som socialistisk historiker ikke har meget til overs for kongedømmet, da hun har halshugget Christian IV.

Kilde: Blæksprutten 1926

<https://graenseforeningen.dk/om-graenselandet/leksikon/selvstyrebevaegelsen>

Kort 7 (6000/?)

Til jul spiser man risengrød. Stauning og Borgbjerg, som mader Nina Bang, og K. K. Steincke. Personen i vinduet er nok Niels Neergaard fra Venstre, der var statsminister 1920-1924. Han ser misundeligt på socialdemokratiet, der er kommet til fadet

Kort 8 (6000/?)

Til vinterens glæder hører skøjteløb. Her er tre socialdemokrater kommet på glatis. Stauning har tydeligvis ikke været i stand til at gribe Nina Bang, der er gået på halen. Borgbjerg i pludderbukser har helt misforstået det hele og er mødt op på rulleskøjter.

Kort 9 (2000/?)

I 1920'erne burde kvinder holde sig til husholdningen i de små hjem. Det er derfor ikke underligt, at Nina Bang til trods for sin akademiske uddannelse er sendt hjem til storvasken efter skøjteløb m.m. Den lille dreng er med her, og det nok Bramsnæs igen. Her er det dog kun vand fra den nyvaskede nissehue, der drypper på ham.

Kort 10 (6000/10)

Her danser nisserne om juletræet; men stjernen i toppen er udskiftet med en mønt, sandsynligvis en enkrone. Det er en henvisning til et af tidens politiske stridsspørgsmål, der handlede om ”den ærlige krone”. En ærlig krone betyder, at den er sin vægt værd i guld. Tidligere kunne betalingsenheder omveksles direkte til guld, så en lavere kroneværdi end dens guldværdi blev anset for umoralsk af alle politikere, landbruget og fagbevægelsen, selvom landmændene ellers tjente gode penge ved at veksle til den lavere kurs, når smørsalget fra Storbritannien skulle veksles. Socialdemokratiet støttede også den ærlige krone, selvom det var arbejderne, der led under kampen om det lige ombytningsforhold; men den politiske enighed bag den ærlige krone begyndte at smuldre, da Det Radikale Venstre begyndte at tvivle. Stauning valgte at udskrive valg, da han følte, at de Radikale var nogle forrædere. Venstres vandt valget, og Th. Madsen-Mygdal blev statsminister, og allerede i december 1926 genindførtes guldindløseligheden til pari. Den genindførte guldindløselighed var en guldbarrefod, dvs. at Nationalbanken kun var forpligtet til at omveksle beløb svarende til værdien af en hel guldbarre.

Personerne omkring juletræet er de fire socialdemokrater, Stauning, Nina Bang, Borgbjerg og Steincke, og manden med det store overskæg er Niels Neergaard (V), som var finansminister i den nye regering. På kort 8 står han og ser ind på spisningen af julegrøden. Han er nok blevet inviteret indenfor, fordi Socialdemokratiet faktisk gik ind for ”den ærlige krone”.

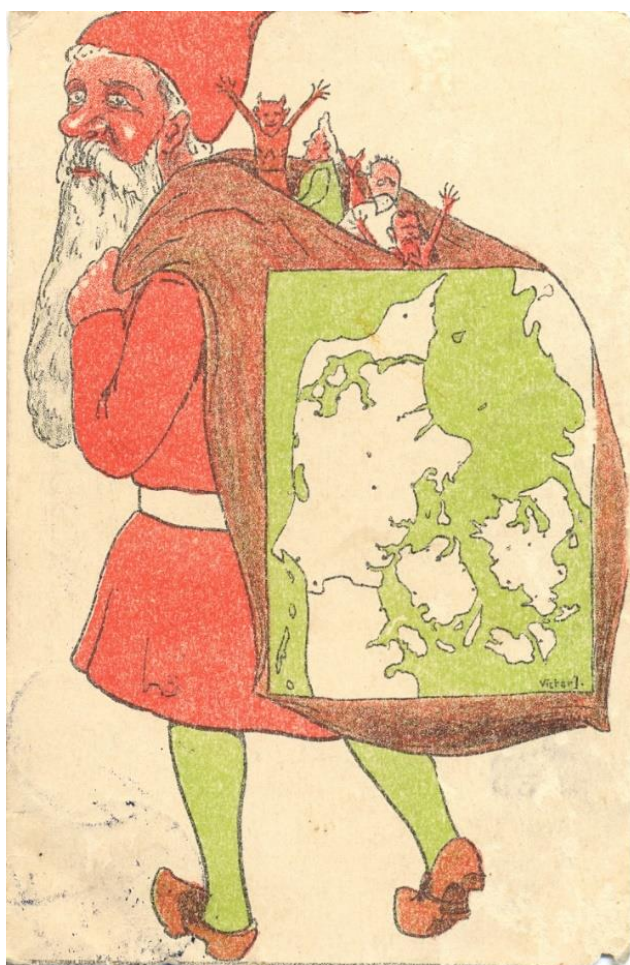
Kilde: <https://nyheder.tv2.dk/politik/2005-01-23-valget-1926-om-kronen>
<https://danmarkshistorien.lex.dk/Partimonopol>

Andre politiske nisser

Kort 11

Kortet er stemplet 28/12 1927; men det må være tegnet længe før, for grænsen går ved Kongeåen, hvor den lå indtil 1920. Og hvad er det så for nogle gaver, julemanden har med til danskerne. Nogle vil mene, at sækken er fyldt med røde djævle. Den ene er Stauning eller Borgbjerg, og jeg hælder mest til Borgbjerg pga. det tvedelte skæg. Den anden djævel ser ud til at være en ægte, for han har horn i panden. I den grønne frakke ses I. C. Christensen, som har fået sin ræv med i sækken, og herren med det spidse skæg er nok Sigurd Berg, som var indenrigsminister da Albertiskandalen kom frem. Den medførte ministeriet I. C. Christensens afgang, og der blev med socialdemokraters, radikales og højres stemmer rejst rigsretstiltale mod Berg, som sparekassetilsynet sorterede under. Han blev i 1910 idømt en bøde på 1.000 kr. for utilstrækkeligt tilsyn med Den Sjællandske Bondestands Sparekasse. Den ægte djævel kunne så symbolisere Alberti, selv om han ikke rigtigt ligner ham.

Sigurd Berg

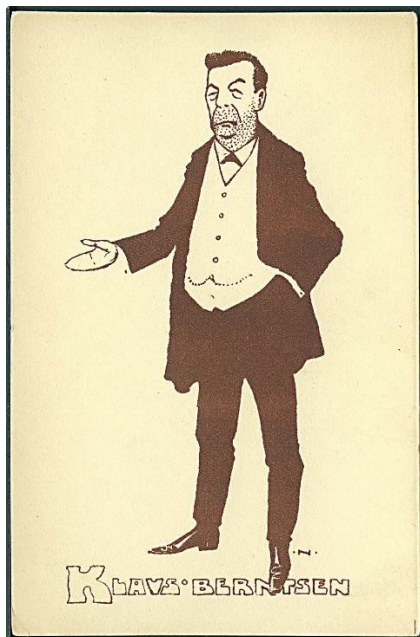
[Det Kgl. Biblioteks billedsamling](#)

Kort 12

Et jule- og nytårskort med de gamle nisser som skal afløses af de små ved nytåret. Kortet er sendt i februar 1911, så det er nok årsskiftet 1910/11 det drejer sig om. På bænken sidder det gamle år, og på vognen det nye. Yderst til venstre på bænken Klaus Berntsen, der var statsminister. Han tegnes gerne med skægstubbe. Ved siden af ham Borgbjerg (det kunne også være Stauning; men jeg har besluttet, at det er Borgbjerg, når skægget er tvedelt). Personen efter Borgbjerg har en vis lighed med Niels Neergaard; men det, at han har et klyster i hånden, kunne tyde på, at han var læge, og det var Neergaard ikke, så hvem det er, er usikkert; men Neergaard er mit bedste bud. Til højre I. C. Christensen med en salmebog under armen; men for at man ikke skal vide sig for sikker på ham, er ræven kommet med. Han har ikke nogen nissehue på, for hans frisur ligner sådan en

Klaus Berntsen

Kort 13

En boksekamp efter min mening mellem Borgbjerg og Niels Neergaard. Tegneren er den samme, VJ, som kort 12. Kortets datostempling er vanskelig at læse; men det ser ud til, at der står 30/12 1918.

Kilde: <https://www.stm.dk/regeringen/regeringer-siden-1848/regeringen-neergaard-i/>